

ЖІНОЧИЙ КОНТЕКСТ СУЧАСНОГО ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ

Дяченко І.М.

Класичний приватний університет
Інституту журналістики і соціальних комунікацій

Стаття присвячена проблемі жіночого контексту в інтернет-дискурсі. З'ясовано особливості рубрикації інтернет-видань для жіночої аудиторії. Виявлено місце та визначено специфіку жіночого контексту в інтернет-дискурсі. На прикладі електронних видань «Afield» та «Хочу» й електронних версій друкованих жіночих журналів «Наталі», «GLIANEC», «Cosmolady», «Единственная», «Cosmopolitan в Україні», «Pink» визначено тематичне наповнення гендерного дискурсу. Охарактеризовано проблемні аспекти публікацій в інтернет-журналах для жінок.

Ключові слова: гендер, дискурс, електронний журнал, ЗМІ, жіночий контекст, інтернет-видання, рубрика, тематичне наповнення.

Постановка проблеми. У зв'язку з розвитком інформаційних технологій медіапростір розширює свої традиційні межі, формуючи електронні ЗМІ та інтернет-дискурс. Дослідження зарубіжних і вітчизняних науковців в галузі електронних комунікацій засвідчують, що останнім часом частка жінок-користувачів Інтернету помітно зросла, що продиктовано активним його входженням у життя та змінами стереотипів і поглядів самої жіночої аудиторії. Це відкриває перспективи для нових досліджень у галузі журналістикознавства.

Актуальність. Інтернет-дискурс намагається відповідати потребам і запитам користувачів, пропонуючи велику кількість сайтів та порталів з різним гендерним маркуванням, але наразі поглибленого вивчення потребує жіночий контекст гендерного сегменту інтернет-дискурсу, що до сьогодні залишається малодослідженим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти інтернет-дискурсу досліджували і продовжують досліджувати зарубіжні й українські вчені, зокрема О. Аюпов, І. Антоненко, О. Баркова, Т. Бахтуріна, Н. Мамедова (типологічний аналіз інтернет-журналістики), А. Градюшко (форми контенту інтернет-ЗМІ), Н. Гудзь (структурна специфіка інтернет-дискурсу), М. Чабаненко (становлення та розвиток інтернет-видань), О. Лутовинова (культурологічні особливості інтернет-дискурсу), Т. Гермашова, К. Лазуткіна (блоги), Н. Коломієць (новини), Е. Лазарева (архітектоніка та мовні особливості інтернет-дискурсу), Н. Лукашенко (форуми), О. Галичкіна (комп'ютерні конференції), С. Заборовська (щоденники). Гендерний контекст інтернет-дискурсу вивчають А. Гайфуліна, О. Горощко, Л. Компанцева, О. Пода та ін.

Але, не зважаючи на велику кількість досліджень, поза належною увагою науковців, на наш погляд, залишається питання, присвячене місцю та ролі жіночого контексту в інтернет-дискурсі.

Мета статті – виявити місце і специфіку жіночого контексту в інтернет-дискурсі та з'ясувати особливості тематичного наповнення і рубрикації інтернет-видань для жіночої аудиторії.

Виклад основного матеріалу. Функціонування електронних видань практично завжди зумовлено інформаційними запитам та читацькими потребами. Вибір найактуальніших тем і проблем, що висвітлюються, накладає свій відбиток на загальний вигляд видання. Це стосується видань, розрахованих на жіночу аудиторію, для яких головними завданнями є морально-етична підтримка жінок, захист їх прав, попередження різних стресів, позитивний емоційний заряд, пошук виходів зі складних життєвих ситуацій.

Для характеристики жіночого складника сучасного українського інтернет-простору проана-

лізовано каталог сайтів «Мета» – <http://dir.meta.ua/ru/leisure/family-home/for-women/>, що дало змогу, згідно поданого реєстру, визначити весь спектр електронних ЗМІ для жінок та виокремити з-поміж них ті, що визначаються найвищим рівнем рейтингу. Встановлено, що з-поміж загальної кількості електронних ЗМІ, представлених у рубриці «Дозвілля», підрубрика «Жіночі сайти» нараховує 225 представників гендерно маркованих сайтів. Однак виявлено, що не всі сайти, рубриковані за цим критерієм, є суто жіночими – тому за домінанту було обрано політику редакції електронного ЗМІ, що чітко визначає приналежність та спрямоване на жіночу аудиторію. Це відбувається за допомогою номінації «жіночий», «для жінок», «для леді» тощо.

За допомогою такого методу встановлено, що сучасний український інтернет-дискурс має широке тематичне спрямування та розгалужене проблемне наповнення. З'ясовано, що більшість сайтів, представлених у каталозі «Мета» є універсальними – без проектування уваги на конкретний сегмент жіночої аудиторії, без окреслення конкретної тематики і функціонального призначення. Це такі сайти як: Прописные истины – <http://www.femina.com.ua/>; Женский мир – <http://wworld.com.ua/>; Женский журнал TerraWoman – <http://terrawoman.ua/>; BeautyInfo – <http://beautyinfo.com.ua/>; проект «Панянка» – <http://www.panianka.info/>; Женский клуб – <http://www.wclub.org.ua/>; сайт «Ptashechka» – <http://ptashechka.com/>; BeautyWomen – <http://bt-women.com.ua/>; Ты – лучшая – <http://www.tiluchshaya.narod.ru/>; журнал «Капризы маленьких девочек» – <http://angelinakrok.com.ua/>; «Идиоток. Net» – <http://www.idiotok.net/>; проект «Панночка» – <http://pani-ua.info/> тощо.

Узявши за основу тематику та аудиторне призначення як головні типологічні ознаки гендерно маркованої преси в окремі групи виокремлено сайти, які мають чітке проблемно-тематичне спрямування, про що зазначається на початковій сторінці та у досліджуваному каталозі. Зокрема, сайти, присвячені темі жіночого здоров'я: Здоровье женщин – <http://www.womenhealth.dsmu.edu.ua/infoline/>, сайт «Пани лікар» – <http://pani-likar.info/>; питанням моди та стилю: сайт «Butik» – <http://www.butik.com.ua/>; питанням народження та догляду за дітьми: портал для майбутніх і молодих мам – <http://www.mamochka.org/>, Мамин сайт – <http://mama.kharkov.ua/>; проект «Мама» – <http://www.babylactacio.org.ua/>; сайт «Mama's Style» – <http://www.mamastyle.com.ua/>; GlamMama – Клуб GLAMуpppных мамочек – <http://glammama.ucoz.ru/>; Варвара – <http://warwara.kiev.ua/>; сайт «Настенька» – <http://nastenka.sumy.ua/>; клуб «Стихаль» – <http://www.mama-club.org.ua/>; Mother &

Kid – <http://www.motherkid.com/>; Мама переменного напруження – <http://mamka.blogspot.com/>; сайти для ділових жінок – жіночий електронний журнал «LadyBoss» (<http://www.ladyboss.com.ua/>).

У досліджуваному каталозі «Мета» гендерно маркований інтернет-дискурс також представлений одним літературним жіночим електронним журналом – «Наброски» (<http://nabroski.com.ua/>).

Окремо нами було встановлено що значну частину простору жіночого інтернет-дискурсу представляють сайти суспільних та правозахисних жіночих організацій. Особливістю цього сектора є їх регіональна розгалуженість. Зокрема такі сайти: інформаційно-освітній центр «Женская сеть» – <http://www.feminist.org.ua/>; ХМОО «Мир женщин» – <http://mirwomen.fem.org.ua/>; громадська організація «Берегиня України» – <http://bereginya.org/>; полтавський союз жінок «Чураївна» – <http://www.gender.poltava.ua/>; громадська жіноча організація «Донна» – <http://kievcentre.kiev.ua/donna>.

Окремою категорією представлено електронні версії друкованих жіночих журналів, що користуються найбільшим попитом як у сфері роздрібною торгівлі, так і в інтернет-мережі. Це такі журнали як «Наталі» (<http://www.natali.ua/>), «GLIANEC» (<http://glianec.com.ua/>), «Cosmolady» (<http://cosmolady.com.ua/>), «Единственная» (<http://edinstvennaya.ua>), «Cosmopolitan в Украине» (<http://www.cosmo.com.ua/>), «Pink» (<http://pink.ua>).

Під час аналізу електронного жіночого дискурсу було встановлено, що найвищим рейтингом у вище зазначеному електронному каталозі відзначаються жіночий портал «Hochu.ua» – <http://hochu.ua/> [3], електронна версія друкованого журналу «Наталі» – <http://www.nataly.com.ua> [2] та жіноче інтернет-видання Afield – <http://afield.org.ua> [1].

Проблематику і тематичну спрямованість електронного журналу «Хочу» можна окреслити кризь призму системи його розділів і рубрик, які впливають на типологічні особливості та загальний вигляд журналу, а також допомагають читачеві краще орієнтуватися в широких за тематикою публікаціях. Електронний журнал «Хочу» має такі розділи – «Мода & краса», «Любовь и жизнь», «Кулинарные страницы», «Домашний доктор», «Добрые советы», «Путешествие», «Кино, театр, эстрада...», «Актуально», «Тенденции», «Имидж-студия», «Линия жизни», «В здоровом теле», «Клуб экспертов», «Легкость бытия», «Приятного аппетита» зі своєю рубрикацією.

Чи не найкраще характеризує проблематику журналу «Хочу» розділ «Линия жизни». Він містить найбільше рубрик, які присвячені тій чи іншій темі. Це – особливості психології жінок та чоловіків («Психология»), стосунки у сім'ї («Отношения», «Дочки-матери»), знайомство з цікавими особистостями та їх долями («Разные судьбы»), питання виховання та догляду за дітьми («Мой ребенок»), особливості правильного харчування, фітнесу та дієтології («Диета», «Рацион», «Фитнесс со звездой»). Питання жіночої кар'єри стали доволі важливою частиною жіночого журналу, про що свідчать рубрики «Женщина и карьера», «Личный опыт», «Успешная карьера», в яких пропонуються шляхи досягнення професійних вершин, поради кар'єрного зросту, секрети успіху відомих бізнес-леді.

Проблеми медицини, жіночого здоров'я, корисні поради, загальні характеристики та способи лікування хвороб висвітлюються в розділах «Будем здоровы!» та «В здоровом теле», які не змінювали своєї рубрикації («Домашний доктор», «Натурал-тека»).

Журнал «Хочу» містить рубрики, що торкаються проблем ведення домашнього господарства («Домоводство», «Идеи для вашего дома», «Сделай сам»), догляду за рослинами та домашніми тваринами («Живая красота», «Любимые питомцы»). Рецепти приготування різноманітних страв, розміщені у рубриках «Приятного аппетита», «Кулинарные страницы».

Публікації, призначені для проведення дозвілля, для знайомства з різними країнами та їх визначними пам'ятками, друкуються в рубриках «Моя страна» та «Вокруг света». Гороскопи, тести також є прикметною рисою журналу «Хочу» і сучасного жіночого часопису взагалі.

Як і вище аналізований журнал, електронне видання «Afield», що займає другу позицію за рівнем частотності переглядів, є порталом для жінок, який має широке тематичне спрямування та проблематичне розгалуження. Воно відбиває практично всі інтереси жіночої аудиторії, задовольняючи її інформаційні потреби. Англійська назва порталу «Afield» супроводжується російським алюзованим відповідником «Поле надії. Добрий світ, де панує любов і надія» (*перекл. – авт.*) й має для кожної жінки символічний підтекст.

Як зазначає редактор сайту С. Дзюба, назва – це скорочення від «Anchor Field» – «Якорное поле», яке зустрічаємо у фантастичній повісті В. Крапівіна «Застава на Якорном поле». В книзі це – Поле надії, місце в певному віртуальному просторі, де зустрічаються люди і збуваються мрії.

«Afield» подібний до інших жіночих інтернет-видань відображенням практично всіх традиційних «жіночих» тем (причому основні напрями – літературно-художні і психологічні). Водночас, на сторінках аналізованого сайту, як зазначає С. Дзюба, відсутні прояви агресії, суперництва, осуду чи зневаги, особливо на адресу тих людей, у яких є проблеми, які шукають тепла і затишку. «Поле надії – це спроба створити хоча б невеличкий простір, який буде вільним від правил Ери Світу Спілкування. Таким задуманий журнал і таким намагається жити» [1].

Однак, у порівнянні з електронним журналом «Хочу», портал «Afield» більше звертається до моральних та психологічних аспектів життя жінки, звертаючи увагу на серйозні теми та проблеми. Так, у рубриці «Сила слабких» (про сором'язливих та тих, що сумніваються) розміщено матеріали, що допомагають боротися жінкам з їх проблемами та комплексами («Про характері людей», «Сила слабких», «Психопатія», «Про терапію творчості»).

У кінці рубрики розміщено афоризми та вислови за темою. Вмотивованість розміщення подібної рубрики редактор сайту пояснює тим, що «зараз час сильних, і досить рідко «сором'язливі опановують землю», не дивлячись на їх великі можливості. Якщо завдяки цим матеріалам хоча б комусь стане тепліше на душі, або хтось знайде для себе корисну інформацію, – значить моя робота є не даремною» [1].

Однією з найбільш проблемно наповнених є рубрика «Психологія для життя – особистісний ріст та взаємовідношення», оскільки включає в себе поради в питаннях кар'єри («Як зробити з прибиральниці начальника?», «Вибір місця роботи», «Як почати кар'єру молодому спеціалісту», «Чому нудно на роботі?»), проблеми кохання, взаємовідношень між чоловіком та жінкою («Чому кохання іноді таке важке?», «Урок щасливого кохання», «Страждання чоловіків і жінок», «Люзія кохання», «Як дійти згоди»).

Велика кількість публікацій присвячена проблемі психічного стану жінки та психологічним пора-

дам в окремих ситуаціях («Ми можемо забути про інших...», «Всі ми сумуємо», «У мене такий характер!», «Якщо ваша близький в депресії», «Психологічні образи імені», «Що таке психоаналіз»). Цікаво, що в межах цієї рубрики розміщуються матеріали, присвячені проблемам утримання та догляду за домашніми тваринами («Як зробити коротку шерсть Вашої собаки гарною?», «Ігри для вашої кішки», «Дресування кішки», «Поради ветеринара-зоопсихолога», «Канадські сфінкси – вірні друзі»). Наявність цих матеріалів в аналізованій рубриці на нашу думку є не зовсім логічною, і скоріше продиктовано бізнесовими інтересами (всі статті розміщені на правах реклами).

Особливістю аналізованого сайту порівняно з іншими є те, що в ньому друкуються публіцистичні твори. Рубрика «Світ жінки – публіцистика про сучасну жінку» об'єднує матеріали різнопланового спрямування («Розваги для маленької леді», «Мистецтво дарувати подарунки», «Біжутерія своїми руками», «Годуємо груддю», «Чи потрібна весільна сукня», «Копірайтинг як робота в інтернеті» тощо), що практично унеможливує виокремлення домінантної проблематики аналізованої рубрики.

Враховуючи особливості жіночої поведінки та психологію редактор сайту ввела рубрику «Комунікації», де друкуються матеріали у формі бесід, інтерв'ю («Моя рідна душа, знайди мене!» інтерв'ю з Маргаритою Мураховською; «Життя – це і є містичний детектив» інтерв'ю з Наталею Солнцевою; «Ти завжди будеш зі мною, мій Всесвіт!» інтерв'ю з Наталею Антоною), а також цікаві листи користувачів порталу («Бусенька и рудий Принц Рената Ларичева. З листування»; «Відгук на статті Олени Вайетт «Чи потрібно розумним та сом стійним жінкам шукати своє щастя?»). Зазначена рубрика якнайкраще втілює діалогічність електронного дискурсу.

Як будь-яке видання, розраховане на жінок, «Afield» не міг оминати питання моди, що й відображено у рубриці «Модний нюанс – некороткий курс історії моди». Проте на відміну від традиційної подачі проблем моди, зазначена рубрика робить більший акцент на філософії, психології моди, моди в різноманітних історичних, соціальних та інших аспектах. Однак поради, що є модним на даний момент, з'являються у вигляді посилань.

Рубрика «Жіноча калокатія» містить бесіди з гармонії в жінці краси фізичної та духовної, краси тіла й духу, граці як гармонії рухів. Матеріали навчають жінку мистецтву бути здоровою та гарною, не старіти, завжди бути в формі та мати струнку фігуру («Екологічна паперова упаковка – вибір сучасної жінки», «Зберігаємо красу – дієти, салати, маски», «Ідеальна фігура – це реально», «Про спортивне харчування», «Ванна кімната – острівце щастя в кожному будинку», «Йога – це життя»).

Ще одна рубрика, що відрізняє аналізований портал від традиційних жіночих видань – це «Душа Світу». Тематично вона поділяється на дві підгрупи: 1. Видатні жінки в історії («Тінь Лаодамії», «Куди веде хор голосів? (Історія Жанни Д'Арк)», «Марі Лаво – зміїна королева», «Спогади Терези Мартен»); 2. Богині, жінки в міфології та символіці («Образ кохання: еволюція біблійного переказу», «Євангеліє від Марії», «Давньоєгипетська богиня Нейт», «Сади Афродіти», «Софія: ім'я Мудрості»).

Сайт журналу «Наталі» є одним з найпопулярніших та найбільш авторитетним джерелом інформації в своєму сегменті. Відзначається великою розгалуженістю тематики та проблематики, що втілюється в десяти рубриках, що постійно оновлюються кращими матеріалами, і «найбільш велике жіноче ком'юніті в українському Інтернеті роблять сайт журналу «Наталі» ресурсом № 1 серед сайтів для жінок» [2]. У структурі сайту електронної версії журналу «Наталі» розміщені рубрики «Гороскоп», «Тести», «Афіша», «Новини», «Конкурси та акції», що допомагає жінці, знаходячись на сайті, швидко отримати потрібну й актуальну інформацію і бути в курсі, що відбуваються в суспільстві. Аналізоване електронне видання має свій форум, який також розбитий за проблемним принципом («Куплю-продам-обміню», «Перші ознаки вагітності», «Нарощені нігті», «Опівнічники. Велкам!»).

Як і будь-який журнал, присвячений жінкам, електронна версія журналу «Наталі» не могла оминати питань моди. Навіть сам формат електронного видання сприяє кращому відтворенню цієї тематики, оскільки тут якнайдоцільніше потрібна наочність. Журнал має як рубрику «Мода» (редактор С. Заворона) зі своїми тематичними напрямками («Тенденції», «Стильний гід», «Дизайнери», «Покази», «Шопінг», «Неділя моди»), так і верхнє посилання з назвою «Fashionweek», з допомогою якого можливий перехід на фотогалерею з показів мод.

Як зазначає Н. Нерослова, редактор розділу «Краса і здоров'я», «бажання бути гарною і здоровою серед жіночих мрій точно опиниться в трійці лідерів» [2], тому розкриття цієї проблематики також не лишилося поза увагою творців електронної версії журналу «Наталі». Має такі підрубрики – «Догляд», «Макіяж», «Косметичка», «Здоров'я», «Харчування», «Фітнес» тощо.

Окремим розділом окреслено проблематику догляду за помешканням та створенням власного інтер'єру, що розкривається у підрозділах «Дизайн та інтер'єр», «Все для помешкання», «Кулінарія», «Фен-шуй», «Техногід». Відразу ж слід відзначити, що в процесі дослідження жіночих сайтів, які стосувалися найрізноманітніших інтересів жінок, то зазвичай, рубрика «Кулінарія» йде як самостійна одиниця, в той час як в аналізованому порталі входить в межі рубрики «Помешкання». Це свідчить про те, що читачка електронної версії, як і друкованої, це – в першу чергу, жінка, яка турбується про себе, про свій вигляд, створює собі гарну кар'єру, а не домогосподарка.

Висновки і пропозиції. Отже, сучасна сегментація жіночих інтернет-ЗМІ демонструє орієнтованість на інтереси жінок як реципієнтів інформації, до сфери особистого, приватного та сімейного життя. Це є свідченням того, що зазначена тематика і досліджувана проблематика є найбільш популярною і повністю замінила політичні та економічні теми, що зумовило виникнення нового образу жінки в контексті інтернет-дискурсу, зміну її життєвих цінностей та орієнтирів.

Аналізовані електронні видання є яскравими представниками інтернет-ЗМІ, розрахованих на жіночу аудиторію, що відзначаються широким проблематичним спрямуванням для задоволення будь-яких інформаційних потреб сучасної жінки.

Список літератури:

1. Журнал «Айфилд» [Електронний ресурс]. – Айфилд. – Режим доступу: <http://afield.org.ua>
2. Журнал «Натали» [Електронний ресурс]. – Натали. – Режим доступу: <http://www.nataly.com.ua>
3. Журнал «Хочу» [Електронний ресурс]. – Хочу. – Режим доступу: <http://hochu.ua>

Дяченко И.Н.

Классический частный университет
Института журналистики и социальных коммуникаций

ЖЕНСКИЙ КОНТЕКСТ СОВРЕМЕННОГО ИНТЕРНЕТ-ДИСКУРСА**Аннотация**

Статья посвящена проблеме женского контекста в интернет-дискурсе. Выявлены особенности рубрикации интернет-изданий для женской аудитории. Выявлено место и определена специфика женского контекста в интернет-дискурсе. На примере электронных изданий «Afield» и «Хочу» и электронных версий печатных женских журналов «Натали», «GLIANEC», «Cosmolady», «Единственная», «Cosmopolitan в Украине», «Pink» определено тематическое наполнение гендерного дискурса. Охарактеризованы проблемные аспекты публикаций в интернет-журналах для женщин.

Ключевые слова: гендер, дискурс, электронный журнал, СМИ, женский контекст, интернет-издание, рубрика, тематическое наполнение

Diachenko I.N.

Classic Private University
Institute of journalism and social communications

WOMEN'S MODERN CONTEXT INTERNET DISCOURSE**Summary**

The article is devoted to the problem of female context in the online discourse. To clarify the peculiarities of categorization of online publications for the female audience. Identified the location and determined the specificity of the feminine context in the online discourse. For example, electronic publications «Afield» and «Want» and electronic versions of print women's magazines «Natalie», «GLIANEC», «Cosmolady», «Single», «Cosmopolitan in Ukraine», «Pink» is defined thematic gender discourse. Characterized problematic aspects of Internet publishing-magazines for women.

Keywords: gender, discourse, electronic journal, media, women's context, Internet edition, category, thematic content.